

तृतीय वर्ष संरक्षण आणि सामरिक शास्त्र
स्पेशल पेपर- ३ विषय सांकेतांक-३५०२
विषय- आंतरराष्ट्रीय आणि प्रादेशिक संघटना
प्रश्नसंच

प्र. १ खालील बहुपर्यायी प्रश्नांची उत्तरे द्या.

१. खालीलपैकी कोणत्या शहरात नॉर्थ अटलांटिक ट्रीटी ऑर्गनायझेशन (नाटो) चे मुख्यालय आहे?

(अ) ब्रुसेल्स (ब) जिनिव्हा

(क) लक्समबर्ग (ड) पॅरिस

२. साप्ता हा करार खालीलपैकी कोणत्या संघटनेशी निगडित आहे?

(अ) जी.सी.सी. (ब) आसियान

(क) ईयू (ड) सार्क

३. साप्ता खालीलपैकी काय आहे?

(अ) कंबोडियासाठी शांतता योजना (ब) युगोस्लाव्ह प्रजासत्ताकांसाठी विभाजन योजना

(क) सार्क देशांमध्ये व्यापारासाठी प्राधान्य करार (ड) मानवाधिकार संस्था

४. पुढील संस्था अस्तित्वात आल्यानुसार त्यांचा क्रम लावा

I. नाम II. आसियान

III. सार्क IV. एससीओ

कोड:

(अ) I, II, III, IV (ब) III, I, IV, II

(क) III, IV, I, II (ड) III, IV, II, I

५. आंतरराष्ट्रीय कराराचा त्यांच्या कराराच्या वर्षानुसार योग्य क्रम लावा:

I हेलिन्स्की करार II. नाटो

III. व्हार्सा करार IV. ओएयू

कोड:

(अ) II, I, III, IV (ब) III, I, IV, II

(क) II, III, IV, I (ड) III, IV, I, II

६. सीटीबीटीचे उद्दीष्ट पुढीलप्रमाणे आहे

(अ) आण्विक शस्त्र मुक्त क्षेत्र तयार करणे

(ब) आण्विक शस्त्र चाचण्यांवर बंदी घालणे

(क) अण्वस्त्र निर्मितीवर बंदी घालणे

(ड) उत्पादनविरोधी आणि कर्मचारी-विरोधी खाणींच्या चाचणीवर बंदी घालणे.

७. यूएनओची पुनर्रचना करण्याची गरज का भासली?

(अ) पाश्चात्य शक्तींची मत्केदारी संपविणे

(ब) ते अधिक प्रातिनिधीक बनवण्यासाठी

(क) त्याच्या कार्ये पुनरुज्जीवित करणे

(ड) त्याची व्याप्ती वाढविणे

८. यूएन त्यांच्या सदस्यांकडून वसूल करणारी थकबाकी पुढीलपैकी एकावर आधारित आहे:

(अ) देशाच्या क्षेत्राचा आकार

(ब) देशाच्या सैनिकी खर्चाचा आकार

(क) देशाच्या अर्थकारणाचा आकार

(ड) देशाच्या लोकसंख्येचा आकार

९. खालीलपैकी कोणती यूएन महासभा आणि आर्थिक आणि सामाजिक परिषद यांची अधीनस्थ समिती नाही?

(अ) संयुक्त राष्ट्र भरपाई आयोग

(ब) यूएन मुलांसाठी निधी

(क) यूएन पर्यावरण कार्यक्रम

(ड) यूएन लोकसंख्या निधी

१०. START म्हणजे काय?

(अ) स्ट्रॅटेजिक ट्रीटी अँड रिडक्शन टॉक

(ब) स्ट्रॅटेजिक आर्म्स रिडक्शन ट्रीटी

(क) सायन्स , टेक्नॉलॉजी अँड रिडिस्ट्रीब्युटिव्ह ट्रेड

(ड) स्टेट ट्रेड अँड रिजनल ट्रेड

११. आंतरराष्ट्रीय न्यायालयाचे मुख्यालय कोठे आहे?

(अ) जिनिव्हा

(ब) रोम

(क) वॉशिंग्टन

(ड) हेग

१२. भारताने सीटीबीटीवर स्वाक्षरी केली नाही कारण:

(अ) अमेरिकेने सीटीबीटीला मान्यता देण्यास नकार दिला

(ब) पाकिस्तानने सही केली नाही

(क) सीटीबीटी हा भारताच्या दीर्घकालीन रणनीतिक स्वार्स्यांबाबत भेदभाव करणारा आणि हानिकारक आहे

(ड) चीन भारताला पाठिंबा देण्यास प्रवृत्त नाही

१३. खालीलपैकी कोणते राष्ट्र “आसियान” चे सभासद नाही?

(अ) थायलंड

(ब) म्यानमार

(क) सिंगापूर

(ड) फिजी बेटे

१४. खालीलपैकी कोणते अण्वस्त्र मुक्त झोनशी संबंधित आहे?

(अ) कोको बेट

(ब) रीरोटोंगाचा तह

(क) आय एन एफ तह

(ड) शिमला करार

१५. समकालीन राष्ट्र राज्य प्रणालीचा उगम खालीलपैकी कुठे शोधला जाऊ शकतो?

- (अ) रोमन साम्राज्य (ब) फ्रेंच राज्यक्रांती
 (क) वेस्ट फालियाचा तह (१६४२) (ड) लीग ऑफ नेशन्स ची स्थापना
१६. प्रथम नॉनअलाईनमेंट समिट येथे आयोजित केले होते:
 (अ) बांडुंग (ब) नवी दिल्ली
 (क) बेलग्रेड (ड) कोलंबो
१७. नॉर्थ अटलांटिक ट्रीटी ऑरगॅनायझेशन ची स्थापना केली गेली:
 (अ) १ एप्रिल १९४८ (ब) १० मे १९४८
 (क) ४ एप्रिल १९४९ (ड) १ जून १९५०
१८. १९५४ मध्ये पाकिस्तानने सीएटोमध्ये जाण्याचे मुख्य कारण काय होते?
 (अ) दक्षिण आशियामध्ये भारतीय प्रगती ऑफसेट करण्यासाठी (ब) चीनसह त्याच्या सीमा सुरक्षित करणे
 (क) सोव्हिएत धोका टाळण्यासाठी (ड) प्रदेशात साम्यवाद असणे
१९. कॉन्फीडन्स बिल्डींग मेजर्स (सीबीएम) संबंधित:
 (अ) युद्ध छेडणे (ब) कमांडो ऑपरेशन्स
 (क) संघर्ष प्रतिबंध करण्याचे तंत्र (ड) दक्षिण - दक्षिण सहकार्य
२०. कॅनबेरा कमिशन कशाशी संबंधित आहे:
 (अ) नुक्लियर शस्त्रे निर्मूलन
 (ब) युरोपमधील म्युच्युअल आणि बॅलेन्सड फोर्स कपात.
 (क) हवामान बदल.
 (ड) युरोपमधील सुरक्षा आणि सहकार
२१. 'सस्टेनेबल डेव्हलपमेंट' ही कल्पना द्वारे संकल्पित केली गेली
 (अ) कॅनबेरा कमिशन (ब) मंडल आयोग
 (क) श्रीकृष्ण कमिशन (ड) ब्रंटलँड कमिशन
२२. खालीलपैकी कोणत्या देशाने एनएएम (NAM)च्या विकासात हातभार लावला नाही?
 (अ) इजिप्त (ब) युगोस्लाव्हिया
 (क) चीन (ड) भारत
२३. कॉन्फिडेंस बिल्डिंग मेजर्स (सीबीएम) ही संकल्पना खालीलपैकी एक टाळण्यासाठी डिझाइन केली गेली होती:
 (अ) सामान्य युद्ध (ब) अचानक अणु हल्ला
 (क) अपघाती आण्विक युद्ध (ड) नियोजित आण्विक संप
२४. आंतरराष्ट्रीय मानवतावादी कायद्याचे मूलभूत नियम या सभेत घातले गेले आहेत

(अ) जिनिव्हा कॉन्फरन्स आणि त्यांचे प्रोटोकॉल

(ब) संयुक्त राष्ट्रांची प्रस्तावना

(क) लीग ऑफ नेशन्सची प्रस्तावना

(ड) मानवाधिकारांची सार्वत्रिक घोषणा

२५. ब्रिक्सची पहिली शिखर बैठक यावर आयोजित:

(अ) येकेटरिनबर्ग (रशिया) २००९

(ब) मुंबई (भारत) २००८

(क) कराची (पाकिस्तान) २०१०

(ड) पॅरिस (फ्रान्स) २०११

२६. डब्ल्यूटीओ समिट २०११ मध्ये येथे आयोजित केले होते

(अ) जिनिव्हा (स्वित्झर्लंड)

(ब) लंडन (इंग्लंड)

(क) पॅरिस (फ्रान्स)

(ड) कराची (पाकिस्तान)

२७. सार्कची १७वी शिखर परिषद येथे आयोजित करण्यात आली होती

(अ) दिल्ली (भारत)

(ब) मालदीव

(क) कराची (पाकिस्तान)

(ड) थिम्पू (भूटान)

२८. सार्कची १७ वी शिखर परिषद खालील वर्षी आयोजित केली होती

(अ) नोव्हेंबर २०११

(ब) जून २०११

(क) डिसेंबर २०११

(ड) जानेवारी २०११

२९. पुढीलपैकी कोणत्या देशाशी FATA संबंधित आहे?

(अ) भारत

(ब) यू.एस.ए.

(क) पाकिस्तान

(ड) अफगाणिस्तान

३०. खालीलपैकी एका अमेरिकन राष्ट्रपतींच्या पदाच्या कार्यकाळात स्ट्रॅटेजिक डिफेन्स इनिशेटिव (एसडीआय) संकल्पित करण्यात आला:

(अ) रिचर्ड निक्सन

(ब) रोनाल्ड रीगन

(क) बिल क्लिंटन

(ड) जिमी कार्टर

३१. संक्षेप सीएससीई याचा अर्थ पुढीलप्रमाणे होतो

(अ) कॉमन सेक्युरिटी आणि कॉमन इकॉनॉमिक ग्रोथ

(ब) कॉन्फरन्स ऑन सेक्युरिटी अँड को-ऑपरेशन इन युरोप

(क) कलेक्टिव्ह सिस्टम ऑफ को-ऑपरेशन ऑन एन्व्हायमेंट

(ड) कलेक्टिव्ह सेक्युरिटी इन कंजर्वेशन ऑफ एनर्जी

३२. संक्षेप यूएनसीसीडी याचा अर्थ पुढीलप्रमाणे होतो

(अ) युनायटेड नेशन्स कॉन्फरन्स ऑन कॉन्व्हेशनल डिसआर्मामेंट

(ब) युनायटेड नेशन्स कॉन्व्हेशन ऑन कॉम्बॅट डिसर्टिफिकेशन

(क) युनायटेड नेशन्स कॉन्व्हेशन ऑन कॉन्फ्लिक्ट डिफुशन

(ड) युनायटेड नेशन्स कॉन्फरन्स ऑन कॉन्व्हेन्शनल डिफॉरिस्टेशन

३३. कालक्रमानुसार खालील संस्थांचे उदय ओळखा आणि दिलेला योग्य कोड सांगा

(अ) नाटो, सीएटो, डब्ल्यूटीओ, सेंटो

(ब) नाटो, डब्ल्यूटीओ, सेंटो, सीएटो

(क) डब्ल्यूटीओ, सेंटो, सीएटो, नाटो

(ड) सेंटो, सीएटो, डब्ल्यूटीओ, नाटो

३४. SALT I आणि II खालीलपैकी कशाची उदाहरणे आहेत:

(अ) निशस्त्रीकरण

(ब) शस्त्रास्त्रांचा व्यापार

(क) शस्त्रे नियंत्रण

(ड) शस्त्रास्त्राचा प्रसार

३५. बिम्सटेक भारताच्या कोणत्या धोरणाशी जोडलेले आहे:

(अ) बांगलादेशप्रती धोरण

(ब) दक्षिण चीन समुद्राबाबतचे धोरण

(क) लुक ईस्ट पॉलिसी

(ड) लुक वेस्ट पॉलिसी

३६. जागतिक बँक, आयएमएफ आणि जीएटीटी / डब्ल्यूटीओ खालीलपैकी कोणता दृष्टीकोन दर्शवितात:

(अ) निओ-मार्क्सवाद

(ब) आर्थिक उदारमतवाद

(क) आदर्शवाद

(ड) वास्तववाद

३७. संयुक्त राष्ट्रांच्या संघटनेने (यूएनओ) हिंदी महासागराला शांतीचा झोन म्हणून या वर्षी घोषित केले

(अ) १९८१

(ब) १९७१

(क) १९६१

(ड) १९७२

३८. खालीलपैकी कोणते यूएनओचे अंग नाही?

(अ) सुरक्षा परिषद

(ब) आंतरराष्ट्रीय न्यायालय

(क) महासभा

(ड) प्रादेशिक सुरक्षा

३९. “मानवाधिकारांची सार्वत्रिक घोषणा” अमेरिकेने कधी स्वीकारली

(अ) २४ ऑक्टोबर १९४५

(ब) १० डिसेंबर १९४८

(क) २५ सप्टेंबर १९५१

(ड) ३० जुलै १९७०

४०. सीटीबीटी म्हणजे

(अ) आशियामध्ये अणुमुक्त विभाग तयार करा

(ब) आण्विक मुक्त विभाग तयार करा

(क) अण्वस्त्रांच्या चाचणीवर बंदी

(ड) आण्विक साहित्याच्या उत्पादनावर आणि निर्यातीवर बंदी

४१. बांडुंग कॉन्फरन्स कोणत्या देशाच्या गटाची बैठक होती?

(अ) युरोपियन देश

(ब) लॅटिन अमेरिकन देश

(क) आशियाई देश

(ड) आफ्रिकन देश

४२. ब्रेटन वुड्स येथे प्रस्तावित कोणत्या आंतरराष्ट्रीय संघटनेची स्थापना कधी झाली नाही?

(अ) आंतरराष्ट्रीय व्यापार संघटना

(ब) जीएटीटी(गॅट)

(क) डब्ल्यूटीओ

(ड) आयएमएफ

४३. पुढीलपैकी कोणता देश सार्कचा सदस्य नाही?

(अ) श्रीलंका

(ब) म्यानमार

(क) भूतान

(ड) पाकिस्तान

४४. पुढीलपैकी कोणते “पुगवश कॉन्फरन्स” चे मुख्य उद्दीष्ट आहे?

(अ) वंशभेदांपासून मुक्तता

(ब) पर्यावरण संरक्षण

(क) आण्विक शस्त्र मुक्त जग

(ड) भूमीगत खाणींचे निर्मूलन

४५. खालीलपैकी कोणता सार्कमध्ये सामील झालेला शेवटचा देश आहे?

(अ) म्यानमार

(ब) अफगाणिस्तान

(क) मालदीव

(ड) पूर्व तैमोर

४६. खालीलपैकी कोणत्या आंतरराष्ट्रीय संस्थेने देशाच्या गटासाठी 'पार्टनरशिप फॉर पीस' नावाची योजना सुरू केली?

(अ) ओपेक

(ब) ओएयू

(क) ओएएस

(ड) नाटो

४७. खालीलपैकी कोणता देश शांघाय सहकार संघटनेचा भाग नाही?

(अ) तुर्कमेनिस्तान

(ब) ताजिकिस्तान

(क) किर्गिस्तान

(ड) उझबेकिस्तान

४८. दिलेल्या कोडच्या मदतीने पुढील संघटना त्याच्या स्थापनेनुसार चढत्या क्रमाने लावा:

(i) इस्लामिक कॉन्फरन्स ऑर्गनायझेशन

(ii) अरब लीग

(iii) ओपेक

(iv) गल्फ कोऑपरेशन कौन्सिल

कोड:

(अ) (i), (iv), (iii), (ii)

(ब) (ii), (iii), (i), (iv)

(क) (iv), (i), (ii), (iii)

(ड) (iii), (ii), (iv), (i)

४९. यादीमध्ये पुढील संस्था जुळवा - मी दिलेल्या कोडचा वापर करून यादी - II मध्ये त्यांच्या स्थापनेची वर्षे.

यादी - I

यादी - II

(संस्था)

(स्थापनेची वर्षे)

अ. अरब लीग आय.	i १९८१
ब. आखाती सहकार परिषद	ii. १९६९.
क. इस्लामिक कॉन्फरन्स ऑर्गनायझेशन	iii. १९६०
ड. ओपेक	iv. १९४५

कोड:

अ ब क ड

(अ) ii iv iii i

(ब) iv ii iii

(क) iii ii iv i

(ड) iii ii iv

५०. खालीलपैकी कोणत्या देशांपैकी वर्ल्ड ट्रेड ऑर्गनायझेशन [डब्ल्यू.टी.ओ.] मध्ये नवीन “क्वाड”ची स्थापना केली गेली?

(अ) यू.एस., ई.यू., रशिया, चीन

(ब) भारत, ब्राझील, यू.एस., ई.यू.

(क) जी - ८

(ड) रशिया, चीन, भारत, ब्राझील

प्र. २ खालील प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा.

- कोणती संघटना प्रभावहीन ठरल्यामुळे दुसऱ्या महायुद्धानंतर संयुक्त राष्ट्राची निर्मिती झाली?
- संयुक्त राष्ट्राची स्थापना केव्हा झाली?
- संयुक्त राष्ट्राच्या विविध समिती कोणत्या?
- स्थापनेच्यावेळी संयुक्त राष्ट्राची सदस्य संख्या किती होती?
- संयुक्त राष्ट्राची सध्याची सदस्य संख्या किती आहे?
- संयुक्त राष्ट्राचे मुख्यालय कोठे आहे?
- संयुक्त राष्ट्राचे सदस्यत्व रद्द करण्यासाठीची तरतूद कोणत्या कलमामध्ये आहे?
- इझ्राएल या नव्या देशाच्या निर्मितीला संयुक्त राष्ट्रसंघाने मान्यता कोणत्या वर्षी दिली?
- आमसभेसाठी किती उपाध्यक्ष निवडले जातात?
- शांततेसाठी ऐक्य हा ठराव कोणत्या वर्षी करण्यात आला?
- संयुक्त राष्ट्राची शांतता आणि सुरक्षेच्या दृष्टीने निर्णय घेणारी समिती कोणती?
- संयुक्त राष्ट्राच्या सुरक्षा परिषदेत एकूण किती देश सदस्य आहेत?
- संयुक्त राष्ट्राच्या सुरक्षा परिषदेत किती देश कायम सदस्य आहेत?
- संयुक्त राष्ट्राच्या आर्थिक व सामाजिक परिषदेत एकूण किती देश सदस्य आहेत?
- आंतरराष्ट्रीय न्यायालयात किती न्यायाधीश असतात?

प्र. ३ टिपा लिहा

१. अटलांटिक सनद
२. संयुक्त राष्ट्रांच्या सनदेचे स्वरूप
३. संयुक्त राष्ट्राची आमसभा
३. संयुक्त राष्ट्राची सुरक्षा परिषद
४. संयुक्त राष्ट्राची सामाजिक व आर्थिक परिषद
५. सार्कचे कार्य
६. संयुक्त राष्ट्राची सामाजिक क्षेत्रातील कार्य
७. संयुक्त राष्ट्राची शांतता राखण्यातील भुमिका
८. संयुक्त राष्ट्राची राजकीय क्षेत्रातील कार्य
९. शांती सेना
१०. नकाराधिकार
११. संयुक्त राष्ट्रांच्या दुय्यम संस्था
१२. संयुक्त राष्ट्रातील भारताची भुमिका
१३. सार्कमधील भारताची भुमिका
१४. संयुक्त राष्ट्र सचिवालय
१५. आंतरराष्ट्रीय न्यायालय

प्र. ४ प्रत्येकी १०० ते २०० शब्दात उत्तरे लिहा

१. संयुक्त राष्ट्र संघटनेच्या उदयाची कारणे स्पष्ट करा?
२. युनोची उद्दिष्टे कोणती?
३. संयुक्त राष्ट्राची उद्दिष्ट सांगा?
४. संयुक्त राष्ट्रांच्या सनदेची मूलभूत तत्वे कोणती?
५. संयुक्त राष्ट्राची सामाजिक क्षेत्रातील कार्ये स्पष्ट करा?
६. मानवी हक्क म्हणजे काय?
७. मानवी हक्कांचा जाहीरनामा सांगा
८. मानव अधिकारांचे आंतरराष्ट्रीय विधेयक स्पष्ट करा?
९. संयुक्त राष्ट्रांच्या कार्यातील अडथळे स्पष्ट करा?
१०. संयुक्त राष्ट्रांचे भवितव्य स्पष्ट करा?

प्र. ५ प्रत्येकी ३०० ते ४०० शब्दात उत्तरे लिहा

१. संयुक्त राष्ट्राची रचना व कार्ये स्पष्ट करा?

२. सार्कची हेतु, उद्दिष्टे आणि कार्ये विशद करा?
 ३. जागतिक शांतता आणि सुरक्षितता टिकविण्यात संयुक्त राष्ट्राची भुमिका स्पष्ट करा?
 ४. जागतिक शांतता आणि सुरक्षितता टिकविण्यात येणारे अडथळे व उपाय सांगा?
 ५. जागतिक शांतता आणि सुरक्षितता स्थापित करण्यासाठी संयुक्त राष्ट्रांच्या पद्धती सांगा?
 ६. संघर्ष सोडविण्याचे मार्ग किंवा पद्धती सांगा?
 ७. सामाजिक व आर्थिक क्षेत्रातील संयुक्त राष्ट्राची भुमिका विशद करा?
 ८. सामाजिक व आर्थिक क्षेत्रातील संयुक्त राष्ट्रांच्या कार्याचे मुल्यमापन करा?
 ९. मानवी हक्क यासंदर्भात संयुक्त राष्ट्रांच्या कार्याचे मुल्यमापन करा?
 १०. सार्कच्या कार्याचे मुल्यमापन करा?
-
-